

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตรของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
2. องค์การบริหารส่วนตำบล
3. บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
4. การวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

ความหมายและสาระสำคัญของ “บทบาท” มีดังนี้

1. ความมุ่งหวังที่คาดว่าบุคคลในตำแหน่งควรกระทำ ภิญ โญ (2516) อ้างโดย ระดม (2541 : 6) ให้ความเห็นว่า บทบาทหน้าที่ หมายถึง ความมุ่งหวัง(expectation) ที่บุคคลอื่นคาดว่าบุคคลในตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดควรจะทำ หรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่มีควบคู่กันอยู่กับที่บุคคลดำรงตำแหน่งเสมอ เลวินสัน อ้างโดย สำราญ (2546 : 7) ให้ความหมายของบทบาทว่า หมายถึง ปทัสถาน ความมุ่งหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมกำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปถึงการชี้บ่งถึงหน้าที่อันควรกระทำ

2. ความสัมพันธ์ของตำแหน่งและบทบาท ลินตัน (1964) อ้างโดย ระดม (2541 : 6) กล่าวถึงความสัมพันธ์ของตำแหน่งและบทบาทไว้ว่า ตำแหน่งจะเป็นเครื่องกำหนดบทบาทว่า ตำแหน่งนั้นๆจะมีหน้าที่อย่างไร ฉะนั้นเมื่อมีตำแหน่งเกิดขึ้น สิ่งที่เกี่ยวข้องมาคือบทบาทตำแหน่ง เพราะทุกตำแหน่งจะต้องมีบทบาทกำกับ บทบาทและตำแหน่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และกล่าวได้ว่าไม่อาจมีบทบาทได้โดยปราศจากตำแหน่งหรือไม่อาจมีตำแหน่งได้โดยปราศจากบทบาท ส่วน เลวินสัน อ้างโดย สำราญ (2546 : 7) ให้ความหมายของบทบาทว่าหมายถึง ความคิดเห็นของบุคคล

ผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้นๆ การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างของสังคม หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ แนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่งนั้นๆนั่นเอง

3. บทบาทมีประจำอยู่ในทุกสถานภาพของสังคม พัทยา (2516 : 68) อธิบายว่า ถ้าบทบาทคือขอบเขตอำนาจหน้าที่และสิทธิในการกระทำของแต่ละงานที่เรามีต่อผู้อื่น สถานภาพก็คือฐานะตำแหน่งที่บุคคลได้จากการปฏิบัติตามบทบาทนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับฐานะตำแหน่งของผู้อื่นตามบทบาทอื่น ไพบูลย์ (2516 : 31) สรุปสาระสำคัญของบทบาท คือ บทบาทมีประจำอยู่ในทุกสถานภาพของสังคม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนดบทบาท การที่บุคคลจะทราบถึงบทบาทได้ต้องมีสังคมกรรม บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นไปตามปทัสถานของสังคม เพราะบทบาทที่บุคคลแสดงจริงๆนั้นเป็นผลของปฏิกิริยาแห่งบุคคลที่ครองสถานภาพรวมเป็นบุคลิกภาพของบุคคลอื่นที่มาร่วมในพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้นต่างๆที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดจากการแสดงบทบาท สุชา (2520 : 46) อธิบายถึงบทบาทไว้ว่า บทบาทมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพมาก บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่างๆพึงกระทำ นั่นคือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใดอย่างใดแล้ว บุคคลในสภาพนั้นๆจะต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ (มนตรี (2540) อ้างโดย ประมวล (2547 : 8)) อธิบายไว้ว่า บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพที่สังคมกำหนดไว้ นั่นคือ การปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสถานภาพของสังคมที่กำหนด เป็นแนวทางหรือรูปแบบของพฤติกรรมในการปฏิบัติ ดังนั้น บทบาทจะคู่กับสถานภาพในสังคม การกำหนดบทบาทของบุคคลในสังคมนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของสังคมที่ได้รับอิทธิพลมาจากค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมว่าจะต้องกระทำการอย่างไร ปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์

สรุปแล้ว บทบาท (Role) เป็นเครื่องเชื่อมโยงพฤติกรรมของบุคคลเข้ากับ โครงสร้างทางสังคม ซึ่งบุคคลต่างถูกกำหนดโดยสังคมให้เข้าสู่สถานภาพและผูกมัดไว้กับความสัมพันธ์กับสถานภาพอื่นๆ เมื่อบุคคลอยู่ในสภาพใดก็เท่ากับเขาแสดงบทบาทของเขา บทบาทและสถานภาพจึงเปรียบเสมือนเป็นด้านสองด้านของเหรียญอันเดียวแยกออกจากกันได้ยากมาก บทบาทหนึ่งๆจึงเป็นตัวแทนของแนวทางการเคลื่อนไหวของสถานภาพ ดังนั้นบทบาทจึงเป็นเสมือนหน่วยของกระบวนการอบรมทางสังคม เป็นแบบแผนของทัศนคติที่ชี้ให้เห็นถึงการกระทำที่บุคคลปฏิบัติในสถานภาพทางสังคม ความรู้สึกจากภายในของตนเอง ทำให้คนแสดงบทบาทเหล่านั้นในทิศทางที่สอดคล้องกับประสบการณ์ของตน และในเวลาที่เขาแสดงบทบาทหนึ่ง เขาก็คงคาดหวังเหมือนกัน

ว่าเขาควรได้อะไรตอบสนองจากสังคมหรืออย่างน้อยๆ เขาก็อาจจะคาดหวังได้ว่าสังคมควรเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรจากการแสดงบทบาทของเขา (มนัส, 2531 : 17)

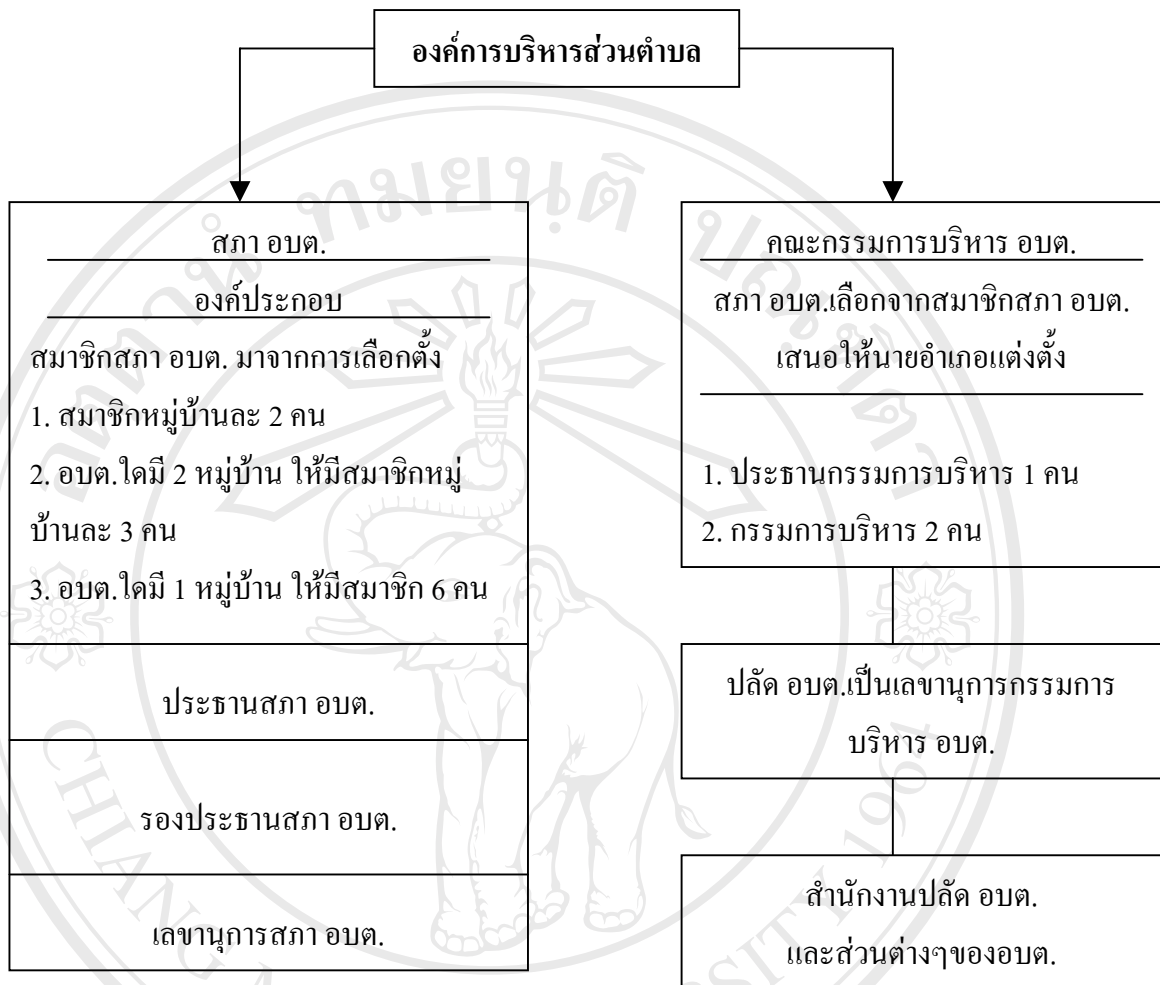
2. องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538

2.1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างคล้ายกับเทศบาลที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ (ดูแผนภาพ 1 ประกอบ)

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

แผนภาพ 1 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ อบต.ตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและอบต. พ.ศ. 2537
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

2.2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3. รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ
อย่างน้อยปีละสองครั้ง

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆตามที่ทางราชการมอบหมาย

2.3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม
และวัฒนธรรม และมีบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยบัญญัติหน้าที่ที่ อบต.จะต้องทำ ดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและ
สิ่งปฏิกูล

3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆตามที่ราชการมอบหมาย

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้ อบต.ที่มีความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอ อาจจัดทำ
กิจการในเขต อบต. อีกจำนวน 13 ข้อ ดังนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

4. ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

11. กิจการเกี่ยวกับพาณิชย์

12. การท่องเที่ยว

13. การผังเมือง

อำนาจหน้าที่ของ อบต. ที่กล่าวมานั้นไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้ อบต. ทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้ หากอบต. มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นของอบต. ไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย (โกวิทย์, 2544 : 172-176)

3. บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2540 หมวด 9 มาตรา 290 ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไว้ว่า

“เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่
- 2) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่อาจมีผลกระทบต่อภารกิจหรือชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน
- 3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่ม โครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสุขอนามัยของประชาชนในพื้นที่”

จากกฎหมายรัฐธรรมนูญในมาตราดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้นคือ องค์การบริหารส่วนตำบลนั่นเอง ในอนาคตบทบาทของหน่วยงานราชการส่วนกลางจะค่อยๆ ลดลง

ดังนั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะได้มีการศึกษาถึงรายละเอียดของภารกิจดำเนินงานในแต่ละบทบาท เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อไป ซึ่งบทบาทที่สำคัญมีอยู่ 6 ประการ คือ

3.1 บทบาทในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการปลูกฝังจิตสำนึก

สิ่งที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น แท้ที่จริงแล้วก็คือประชาชนมีจิตสำนึกที่ดีในเรื่องของสิ่งแวดล้อมนั่นเอง ทั้งนี้ หากประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ก็ย่อมจะให้ความร่วมมือกับทางราชการ ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และการที่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นจะมีจิตสำนึกที่ดีในเรื่องของสิ่งแวดล้อมนั้น ประชาชนเหล่านั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องของสิ่งแวดล้อมเสียก่อน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนหรือความรู้เกี่ยวกับมลพิษต่างๆในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

เมื่อประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อมแล้ว ความหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเองก็จะเกิดขึ้น จนกระทั่งพัฒนาไปเป็นความตระหนักในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และจิตสำนึกในเรื่องของสิ่งแวดล้อมต่อไป ซึ่งประชาชนที่มีจิตสำนึกในเรื่องของสิ่งแวดล้อมจะเป็นแนวร่วมสำคัญในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อไป

อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และเกิดจิตสำนึกในเรื่องของสิ่งแวดล้อมขึ้นได้นั้น ผู้ที่จะบทบาทสำคัญที่สุดในการผลักดันก็คือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นอย่างมากอยู่แล้ว ประกอบกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานราชการและประชาชนในท้องถิ่นได้

สำหรับบทบาทในการให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ทาง อบต. ควรจะดำเนินการตามกระบวนการ ดังนี้

- 1) จัดตั้งกลุ่มผู้ให้ความรู้ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมขึ้น อาจเป็นในลักษณะของตัวแทนจากอบต. เอง จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือจากชาวบ้านผู้ที่มีความสนใจในด้านนี้เป็นพิเศษ แต่กลุ่มคนกลุ่มนี้จะต้องมีลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง ก็คือจะต้องเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจต่างๆให้แก่ชาวบ้านได้เป็นอย่างดี

- 2) ทางกลุ่มดังกล่าว จะต้องแสวงหาความรู้ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้ความรู้ที่จะถ่ายทอดไปนั้นเป็นสิ่งที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ การแสวงหาความรู้อาจเป็นในรูปของการรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือหรือแผ่นพับซึ่งสามารถขอได้จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสิ่งแวดล้อมในภาคต่างๆ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม และกรมควบคุมมลพิษ เป็นต้น หรืออาจเป็นการรับฟังข้อมูลข่าวสารจากทางวิทยุ โทรทัศน์ รายการสารคดีต่างๆ หรือแม้กระทั่งการเข้าร่วม

การฝึกอบรม การสัมมนา หรือการดูงานในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นบทบาทหน้าที่ทาง อบต. ควรที่จะให้การสนับสนุนเป็นอย่างมาก

3) กลุ่มผู้ให้ความรู้อาจมีการนัดประชุมกัน เพื่อวางแผนในการทำงาน โดยอาจขอการสนับสนุนในด้านต่างๆจาก อบต. ทั้งนี้ แผนงานควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย วิธีการ การจัดทำสื่อในการถ่ายทอด เป็นต้น

4) จัดกิจกรรมในการให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมแก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น กิจกรรมเกมส์สำหรับเยาวชน การฝึกอบรมสำหรับผู้ใหญ่ เป็นต้น ทั้งนี้ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทางกลุ่มผู้จัดสามารถขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ แต่สิ่งหนึ่งที่ไม่ควรละเลยคือ การจัดกิจกรรมในเรื่องของสิ่งแวดล้อมนั้น ควรเป็นไปอย่างทั่วถึงในกลุ่มคนทุกวัยและในทุกพื้นที่ด้วย เพราะในการดำเนินการในเรื่องของสิ่งแวดล้อมนั้น ผลจากการลงมือกระทำเพียงคนเดียวย่อมมีคุณค่าเทียบกับการพร้อมใจกันลงมือทำงานมิได้

5) ภายหลังจากการจัดกิจกรรมต่างๆแล้ว ควรที่จะประเมินผลโครงการ เพื่อพัฒนากิจกรรมในการอบรมต่อไป และควรมีการส่งเสริมให้ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆไปแล้วนั้น ให้จัดกิจกรรมต่อเนื่องต่อไปด้วย

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการตามกระบวนการตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น อาจประสบกับปัญหาในระยะแรกๆได้ แต่หากทางกลุ่มผู้อบรมได้รับการสนับสนุนจากทาง อบต. เป็นอย่างดีแล้วนั้น อุปสรรคต่างๆก็จะผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ทั้งนี้การดำเนินการตามบทบาทดังกล่าว มิใช่เป็นไปเพื่อให้เกิดผลดีแก่ตัวเราเองเท่านั้น แต่ผลของการดำเนินการยังส่งถึงลูกหลานของเราในอนาคตอีกด้วย

ดังนั้น บทบาทในเรื่องดังกล่าวจึงเปรียบได้กับกลจักรสำคัญที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่นมีคุณภาพดี ส่งผลให้สภาวะแวดล้อมโดยรวมของทั้งชาติและของโลกดีขึ้นด้วย จึงนับได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการกำหนดอนาคตของสภาพแวดล้อมไว้ดังที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง

3.2 บทบาทในการจัดการและรักษาคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

ประเทศไทยของเรานั้นได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มั่นคงไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติประเทศหนึ่งของโลก ดังจะเห็นได้จากสิ่งที่ในแต่ละท้องถิ่นของประเทศนั้น มีทรัพยากรธรรมชาติประเภทต่างๆกระจายอยู่อย่างมากมาย และเมื่อขึ้นชื่อว่าทรัพยากรแล้วก็ย่อมเป็นสิ่งที่มีความค่า และเป็นสิ่งที่สามารถอำนวยประโยชน์สุขกับมนุษย์ได้ การบริโภคทรัพยากรจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ อย่างไรก็ตาม หากในแต่ละท้องถิ่นพากันใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองและไม่รู้

คุณค่า หรือแม้กระทั่งมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ถูกต้องแล้ว ความเสียหายย่อมเกิดขึ้นอย่างแน่แท้

ดังนั้น การดูแลรักษาคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น ทั้งนี้ ทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดสิ้นไป บางอย่างสามารถเกิดขึ้นใหม่ทดแทนได้ ซึ่งในการที่จะให้ทรัพยากรต่างๆเกิดทดแทนทรัพยากรที่ถูกใช้ไปนั้น จะต้องมีการจัดการในเรื่องของการรักษาคุณภาพของทรัพยากรนั้นให้ดีขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นองค์การที่มีบทบาทอย่างมากในการดูแลและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งจัดการเพื่อให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นไปอย่างถูกต้องและยั่งยืน ทั้งนี้ บทบาทที่สำคัญในการดูแลรักษาคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติที่ทาง อบต. สามารถทำได้คือ

1) การสำรวจสถานภาพของทรัพยากรต่างๆในพื้นที่ ทั้งนี้เพราะการที่จะจัดการกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ควรจะต้องทราบเสียก่อนว่าสิ่งที่จัดการนั้นมีอะไรบ้าง แต่ละองค์ประกอบมีลักษณะเช่นไร มีศักยภาพเป็นเช่นไร และจะสามารถพัฒนาไปในทิศทางใดได้บ้าง เช่น การจัดการกับทรัพยากรน้ำในตำบลของตนเองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบว่า ในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นมีแหล่งน้ำที่ใดบ้าง เป็นแหล่งน้ำเปิดที่เป็นบ่อน้ำนิ่งก็แห้ง เป็นสายน้ำที่เป็นแหล่งที่มีน้ำไหลตลอดเวลาก็แห้ง คุณภาพน้ำในแต่ละแหล่งเป็นอย่างไรบ้าง แห่งใดใช้ได้ทั้งการอุปโภคบริโภค และแหล่งใดใช้ในการคมนาคมได้เพียงอย่างเดียว รวมทั้งแหล่งน้ำแต่ละแห่งมีผู้ใดเป็นผู้ดูแล อาจเป็นชาวบ้านที่อยู่โดยรอบ หรือกรมชลประทาน ทั้งนี้ข้อมูลเบื้องต้นเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดการทรัพยากรน้ำต่อไป ในการสำรวจสถานภาพของแหล่งน้ำเพื่อการจัดการน้ำนั้น อาจใช้วิธีการตั้งคณะกรรมการเพื่อสำรวจสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติขึ้นมาเองก็ได้ ในกรณีที่ทรัพยากรธรรมชาตินั้นๆมีปริมาณไม่มากและสามารถสำรวจได้โดยง่าย หรืออาจใช้วิธีจ้างศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆมา รวมทั้งอาจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เสนอแนะแนวทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาตินั้นๆมาเลยก็ได้ ซึ่งการว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อมาทำการสำรวจนั้น อาจใช้งบประมาณของทาง อบต. เอง หรือใช้งบประมาณตามแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

2) การวางแผนเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาตินั้นๆ หลังจากที่ได้มีการสำรวจสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติต่างๆโดยละเอียดแล้ว ควรมีการประชุมกันโดยคัดเลือกตัวแทนจากแต่ละท้องถิ่นในหมู่บ้านเข้ามาปรึกษาหารือกันในเรื่องของการจัดสรรการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้การวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ควรยึดหลักของการผสมผสานประโยชน์ให้แต่ละท้องถิ่น ในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้มีส่วนในการใช้และการบำรุงรักษา

ทรัพยากรธรรมชาติโดยทั่วถึงซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าแต่ละท้องถิ่นย่อมต้องการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติมาก แต่ในความเป็นจริง ปริมาณทรัพยากรธรรมชาติมิได้เอื้ออำนวยให้เป็นเช่นนั้น ดังนั้น ในการวางแผนเพื่อการจัดการจึงต้องยึดหลักของความเหมาะสม ความเป็นเหตุเป็นผล รวมทั้งคำนึงถึงผลจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณน้อย แต่เกิดประโยชน์สูงสุด และคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรในปริมาณที่พอดี เพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างยั่งยืนต่อไปด้วย

3) การติดตามตรวจสอบการใช้และการดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่น แม้ว่าจะมีการวางแผนการใช้และการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่ดีแล้ว ก็ยังไม่สามารถแน่ใจได้ว่าผลที่ตามมาจะเป็นผลที่ดี เพราะในการดำเนินการตามแผนการจัดการจริงๆ แล้วนั้น ย่อมจะเกิดปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่อาจทำให้ต้องมีการปรับแผนหรือเปลี่ยนแปลงในการจัดการเสียใหม่ ดังนั้น การติดตามตรวจสอบจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทางองค์การบริหารส่วนตำบล ควรที่จะจัดให้มีการประชุมขึ้นเป็นประจำ เพื่อทราบผลการปฏิบัติงานในการรักษาคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ โดยอาจกำหนดเป็นวาระประจำในการประชุม หรือกำหนดเป็นการประชุมของคณะทำงานต่างหากก็ได้ ทั้งนี้ การประชุมเพื่อเสนอผลการปฏิบัติงานจะทำให้สามารถทราบได้ว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมาในแต่ละท้องถิ่นประสบปัญหาอะไรบ้าง และมีทางจะช่วยกันแก้ไขได้อย่างไร รวมทั้งอาจต้องมีการปรับกลยุทธ์ในการจัดการบ้างเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ดังนั้น การประชุมเพื่อรายงานผลของการติดตามตรวจสอบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติจึงเป็นเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

3.3 บทบาทในการจัดการและการควบคุมมลพิษ

นอกจากการจัดการในเรื่องของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนแล้ว การจัดการและการควบคุมมลพิษก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งในทางสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ทั้งนี้ เพราะมนุษย์จะดำรงชีวิตของตนอยู่ได้อย่างปกติสุขย่อมต้องอาศัยสภาวะแวดล้อมที่มีคุณภาพดีเป็นปัจจัยสำคัญ ภาวะมลพิษต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะทำให้สภาวะแวดล้อมมีคุณภาพแย่ลง และทำให้เกิดผลกระทบต่อแก่มนุษย์ที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นๆ โดยตรง

ภาวะมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีอยู่หลายประการด้วยกัน สำหรับภาวะมลพิษหลักสามารถแบ่งได้ดังนี้

มลพิษทางน้ำ (Water Pollution)

มลพิษทางอากาศ (Air Pollution)

มลพิษทางเสียง (Noise Pollution)

มลพิษจากสารพิษ (Toxic Substance Pollution)

มลพิษจากขยะมูลฝอย (Solid Waste Pollution)

มลพิษทางดิน (Soil Pollution)

มลพิษทางอาหาร (Food Pollution)

มลทัศน (Visual Pollution)

มลพิษทางสังคม (Social Pollution)

จะเห็นได้ว่า ภาวะมลพิษนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายประเภท สำหรับบทบาทที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสามารถทำได้ในเรื่องนี้ คือ

1) ควรทำการสำรวจและศึกษาว่าในพื้นที่รับผิดชอบของทาง อบต. นั้นมีการจัดการเกี่ยวกับภาวะมลพิษอย่างไรบ้าง อาทิในพื้นที่มีแหล่งกำเนิดมลพิษที่แหล่ง อะไรบ้าง และแต่ละแหล่งกำเนิดมีมลพิษประเภทใด ปริมาณเท่าไร หรือแม้กระทั่งมีระบบในการระบายน้ำเสียอย่างไร มีระบบในการกำจัดขยะเช่นไร เพราะข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมต่อไป ซึ่งในเรื่องดังกล่าว ทาง อบต.สามารถของงบประมาณจากทางราชการเพื่อจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษามาทำการสำรวจและศึกษาได้ ทั้งนี้ การศึกษาควรสามารถคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ในอนาคตได้ เช่น การเพิ่มของปริมาณขยะ และการหาพื้นที่รองรับ (Disposal site) เป็นต้น

2) ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลในเรื่องมลพิษโดยเฉพาะ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวควรทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาให้กับทางราชการ ทั้งการดูแลในเรื่องของการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิด และการเกิดความผิดปกติกับระบบการจัดการมลพิษ อีกทั้งเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น การเกิดปัญหาปลาตายเนื่องจากน้ำเน่าเสีย ชาวบ้านเจ็บป่วยเนื่องจากก๊าซพิษจากโรงงาน คณะกรรมการดังกล่าวควรจะสามารถสรุปหรือให้ข้อมูลในเบื้องต้นแก่ทางราชการได้ อย่างน้อยก็ควรให้ข้อมูลกับทาง อบต. เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวจัดการกับปัญหาฉุกเฉินดังกล่าวนั้นต่อไปได้

3) อบต. ควรทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานที่ีระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงานทางราชการ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการติดต่อประสานงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานราชการกับภาคเอกชนในพื้นที่ และหน่วยงานราชการกับชาวบ้าน การประสานงานเพื่อของงบประมาณการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาวะมลพิษ สารพิษ การประสานงานในการจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษและการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างง่ายเพื่อลดมลพิษ

การจัดการเกี่ยวกับภาวะมลพิษตามที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นเรื่องที่ไม่ยาก แต่ก็มี ความซับซ้อนในตัวของมันเอง ดังนั้น ในการควบคุมมลพิษจำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยงานราชการต่างๆ จะสามารถเป็นผู้ช่วยที่ดีให้กับทาง อบต. ได้

3.4 บทบาทในการประสานการจัดการเพื่อทำงบประมาณสำหรับงานทางด้านสิ่งแวดล้อม

ตามปกติแล้ว งบประมาณในการดำเนินการต่างๆ ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมนั้น สามารถหาได้จากหลายแหล่ง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งในการดำเนินการในเรื่องของสิ่งแวดล้อมนั้นก็เหมือนกับการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณเพื่อการดำเนินการทั้งสิ้น

ดังนั้น บทบาทที่อาจกล่าวได้ว่ามีความสำคัญมากก็คือ บทบาทในการประสานงานเพื่อของบประมาณมาจัดทำโครงการต่างๆ ทางด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เมื่อทาง อบต. หรือหน่วยงานใดในพื้นที่รับผิดชอบมีโครงการที่เป็นประโยชน์ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทาง อบต. ควรทำข้อเสนอโครงการนั้นขึ้นมา เพื่อของบประมาณมาจัดทำโครงการ แม้ว่าทาง อบต. จะมียกงบประมาณจากทางกระทรวงมหาดไทยแล้วแต่งบประมาณดังกล่าวก็จำเป็นต้องนำไปใช้ในหลายๆ ด้าน ซึ่งการขอตั้งงบประมาณพิเศษนั้น ในภาครัฐด้วยกัน ทาง อบต. สามารถของบประมาณจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ในรูปของการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

นอกจากนี้ ทาง อบต. สามารถของบประมาณจากบริษัทห้างร้านต่างๆ ในภาคเอกชนได้อีก ซึ่งในปัจจุบันนี้ องค์กรเอกชน (NGOs) ที่ทำงานในด้านสิ่งแวดล้อมก็มีอยู่หลายองค์กรด้วยกัน องค์กรเหล่านั้น ส่วนใหญ่ก็มีนโยบายที่จะช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานในด้านของสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว

3.5 บทบาทในการมีส่วนร่วมพิจารณาโครงการที่มีผลกระทบต่อทางสิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบัน โครงการพัฒนาในด้านต่างๆ มีจำนวนมากขึ้นทุกขณะ และกำลังมีแนวโน้มที่จะกระจายตัวออกสู่ท้องถิ่นชนบทมากยิ่งขึ้น ซึ่งโครงการพัฒนาต่างๆ เหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่โครงการนั้นๆ เข้าไปดำเนินการอยู่ และในการดำเนินการเพื่อประเมินผลกระทบต่อทางสิ่งแวดล้อมนั้น ทางสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมฯ ได้กำหนดให้มีการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) หรืออีไอเอขึ้นก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการพัฒนาใดๆ ซึ่งรายงานฉบับนี้จะเป็นการจำแนกและคาดคะเนผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากโครงการ/กิจกรรม ตลอดจนการเสนอแนะมาตรการในการแก้ไขผลกระทบและแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งในระหว่างการก่อสร้างและดำเนินโครงการ

สำหรับขั้นตอนในการมีส่วนร่วมของ อบต. มี 7 ขั้นตอนด้วยกัน ดังนี้

1) การรับทราบรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ซึ่งในขั้นตอนนี้จะเป็นการให้ข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบว่า มีความคิดที่จะดำเนินการ โครงการลักษณะนี้ในพื้นที่นี้ และทราบความคิดเห็นเบื้องต้นของเจ้าของโครงการในเรื่องนี้

2) ทางสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมพิจารณาเลือกรูปแบบการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ทาง อบต.สามารถประสานงานเพื่อเสนอรูปแบบในการมีส่วนร่วมส่งไปยังสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมได้

3) การพิจารณาร่างขอบเขตการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในขั้นตอนนี้ ทาง อบต. ควรที่จะเป็นผู้นำเอาร่างขอบเขตการศึกษา ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ไปปรึกษาหารือกับชุมชนในพื้นที่ และรวบรวมความคิดเห็นเสนอต่อทางสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ซึ่งในขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนแรกที่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจะได้แสดงความคิดเห็นต่อโครงการ

4) การรับทราบร่างขอบเขตการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในขั้นตอนนี้ประชาชนจะได้รับทราบว่า ความคิดเห็นที่ตนเสนอต่อทางสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ในการจัดทำร่างขอบเขตการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้น ได้รับการตอบสนองมากเพียงใด

5) การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในขั้นตอนนี้ ทาง อบต. สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างบริษัทที่ปรึกษากับประชาชนในพื้นที่ และคอยแจ้งความก้าวหน้าของการศึกษาแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้

6) การพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมพร้อมรายงานสรุป ในขั้นตอนนี้ทาง อบต. ควรจะได้มีการจัดประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นต่างๆจากประชาชนในท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์กับทางบริษัทที่ปรึกษา และทางสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมต่อไป

7) การพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในขั้นตอนนี้ทาง อบต.ควรที่จะดูแลในเรื่องเอกสารว่าผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับเอกสารครบถ้วนหรือไม่ และผู้ใดมีความประสงค์จะส่งข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอีกหรือไม่ ซึ่งในเรื่องข้อคิดเห็นนี้ ทาง อบต.สามารถรวบรวมและจัดส่งให้ทางสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมได้อีกครั้ง

จะเห็นได้ว่า ในเรื่องของการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมนี้ อบต.จะเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด ทั้งนี้ก็เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถปรับตัวให้เข้ากับโครงการพัฒนาที่จะเข้ามาในพื้นที่ และยังสามารถลดผลกระทบโดยทำตามมาตรการลดผลกระทบที่ได้มีการเสนอแนะไว้ในรายงาน รวมทั้งยังสามารถที่จะติดตามตรวจสอบผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้อีกด้วย

3.6 บทบาทในการประสานงานและการวางแผนนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

ในการดำเนินการกิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมนั้น ย่อมมีการร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆและประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งในการร่วมมือกันทำงานนั้น การติดต่อประสานงานถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะหากแม้หน่วยงานและท้องถิ่นมีความตั้งใจดีและมี

ประสิทธิภาพในการทำงานสูง แต่การประสานงานกันระหว่างหน่วยงานนั้นๆกับท้องถิ่นเป็นไปด้วยความยากลำบากและไม่มีประสิทธิภาพ ผลงานต่างๆที่คาดหวังไว้ก็จะเกิดขึ้นได้ยาก

ดังนั้น ทาง อบต. จึงควรทำหน้าที่ในการประสานงาน เนื่องจากทาง อบต. เป็นผู้รู้พื้นที่ดี และมีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด นอกจากนี้ หากมีหน่วยงานใดต้องการที่จะดำเนินโครงการในพื้นที่ หน่วยงานนั้นก็มักจะมาติดต่อกับทาง อบต. เป็นที่แรกก่อน

นอกจากการประสานงานในการดำเนินโครงการของหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆแล้ว ทาง อบต. ก็ควรประสานงานในเรื่องอื่นๆด้วย เช่น การติดตามข่าวสารทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นประโยชน์ เพื่อประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบต่อไป หรือการจัดส่งผู้แทนของท้องถิ่นเข้าร่วมอบรม หรือสัมมนาในงานต่างๆที่มักมีการจัดขึ้นเป็นประจำ เพื่อเป็นการสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกทางด้านสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม ในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆและประชาชนในท้องถิ่น นโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นก็เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพชนิดหนึ่งในการประสานความร่วมมือ ทั้งนี้ หากประชาชนในท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆได้รับทราบนโยบายเดียวกันแล้ว ก็จะสามารถปฏิบัติงานไปในแนวทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการวางนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมนั้น ทาง อบต. ควรที่จะได้มีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาถึงแนวนโยบายของรัฐบาล เพื่อรับทราบนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมของทั้งประเทศ รวมทั้งศึกษาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแนวนโยบายของทางสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมด้วย

2) วางแนวนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของประเทศ โดยคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่นเองด้วย ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมของ อบต. ควรจัดทำในลักษณะของการประชุมที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแนวนโยบายนี้ได้ด้วย

3) ควรมีการปรับแนวนโยบายเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพราะสถานการณ์ทางด้านสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อีกทั้งนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมของรัฐเองก็มีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาอีกด้วย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์และนโยบายของรัฐที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

แนวนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมนี้ จะเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่สามารถใช้ในการกำหนดกิจกรรมต่างๆที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ต่อไปได้ และจะเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นได้อย่างเกิดประสิทธิผลต่อไป (ฉันทานันท์, 2542 : 3 – 11)

4. การวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม

4.1 อบต.และประชาคมตำบล : จิตสำนึกร่วมในการพัฒนาตำบลและการสร้างอนาคตของตำบล

ประชาคมตำบล ถือเป็นความรู้สึกร่วมและความผูกพันร่วมของประชาชน สมาชิกกลุ่มและสมาชิกองค์กรในชุมชนระดับตำบลซึ่งมีจิตสำนึกที่ความต้องการจะเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตำบลร่วมกัน ตลอดจนมีความต้องการที่จะร่วมกำหนดอนาคตและแนวทางการพัฒนาของตำบลเพื่อประโยชน์โดยรวมของตำบล ในฐานะที่เป็นพลเมืองของตำบล

ดังนั้น การรวมตัวของกลุ่มองค์กรในตำบลที่มีลักษณะเป็นภาคี ทั้งภาคราชการ อบต. องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ ประชาชนชาวบ้าน และกลุ่มต่างๆในตำบล ย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ทุกคน ทุกส่วนได้เข้ามาระดมความคิด (ร่วมกันคิด) ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ติดตามผล และร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาตำบล

อบต. และผู้บริหาร อบต. โดยเฉพาะประธานคณะกรรมการบริหารและกรรมการบริหาร อบต. ตลอดจนสมาชิกสภา อบต. จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตำบล ทั้งนี้ เพราะว่าการพึ่งพาความคิดเฉพาะผู้บริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. เองที่จะรวมอำนาจในการพัฒนาตำบลเพียงฝ่ายเดียวย่อมไม่สามารถสร้างอนาคตของตำบลได้ และในทำนองเดียวกัน ความรู้สึกที่จะให้ทุกคนทุกกลุ่มองค์กรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาในการพัฒนาตำบลนั้น ย่อมจะเกิดขึ้นได้ยากลำบากมาก จนในที่สุด อบต. จะถูกคนในชุมชนมองว่าเป็นแหล่งผูกขาดหรือเป็นแหล่งแสวงหาผลประโยชน์ของคนในชุมชนไป

เพราะฉะนั้น วิธีคิด วิธีใหม่ของผู้บริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ควรจะต้องแสวงหาความร่วมมือ ความรู้สึกร่วม ที่จะต้องจัดเวทีเพื่อระดมความคิด เพื่อสร้างอนาคตของตำบลร่วมกัน (วิสัยทัศน์ตำบล) คติยุทธศาสตร์ คิดแผนงานและกิจกรรมในการพัฒนาร่วมกันของคนทุกกลุ่มทุกองค์กรในตำบล โดยเฉพาะการหาวิธีการ ให้กลุ่มองค์กรในชุมชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

(1) การร่วมคิด

1) การร่วมคิดสร้างวิสัยทัศน์ของตำบล กลุ่มองค์กรในตำบลร่วมคิด ภาพความสำเร็จของตำบลที่ควรจะเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้ข้อมูลพื้นฐานของตำบล ภายใต้ทิศทางพัฒนาประเทศของโลก การจัดให้มีกิจกรรมสร้างวิสัยทัศน์จะช่วยให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในการร่วมกันปฏิบัติงานพัฒนาตำบล เพราะการสร้างวิสัยทัศน์ต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลทุกด้านของตำบล ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สาธารณสุข การศึกษา จะทำให้คนเห็นเป็นปัญหาของตำบล เห็นความจำเป็นที่จะต้องแก้ปัญหา เห็นความจำเป็นที่ต้องรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหา

การร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์เปรียบเสมือนการตั้งปณิธานร่วมกันว่า เราต้องการให้เกิดอะไรขึ้นบ้างในตำบล ขณะนี้ตำบลของเราอยู่ในระดับใด จะก้าวไปสู่ความฝันตามวิสัยทัศน์ต้องทำอะไรบ้าง

2) การร่วมคิดยุทธศาสตร์ว่า จะต้องทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลังความเข้มแข็งของคนในชุมชนจะมียุทธศาสตร์อย่างไรบ้าง

ยุทธศาสตร์ หมายถึง วิธีการทำงานให้ได้ผลตามความต้องการที่กำหนด ซึ่งมีด้วยกันหลากหลายวิธี แต่วิธีใดจะดีที่สุด

การคิดยุทธศาสตร์ว่าทำอย่างไร คนจึงจะเกิดความรวมกลุ่มกันได้อย่างยั่งยืน จะทำอย่างไรให้เกิดกิจกรรมที่ปฏิบัติด้วยกันระหว่างองค์กรต่างๆในตำบล ตรงนี้ต้องมีความคิดร่วมกันเช่นเดียวกับการคิดวิสัยทัศน์

(2) การจัดทำแผนร่วมกัน

หลังจากได้คิดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่จะทำให้ตำบลมีการพัฒนาไปถึงวิสัยทัศน์ที่กำหนดร่วมกันไว้แล้วนั้น จะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันของคนในองค์กรต่างๆที่รวมกลุ่มกันขึ้นในแผนการดำเนินงานนั้น อาจจะมีโครงการหรือกิจกรรมต่างๆที่ต้องดำเนินการเพื่อเป็นการแก้ปัญหาของตำบล เป็นการพัฒนาเพื่ออนาคต

การวางแผนจะช่วยให้เกิดระบบการจัดการของประชาคมตำบล เพราะในแผนจะระบุว่า มีกิจกรรมใดบ้างที่ต้องปฏิบัติ ใครเป็นผู้รับผิดชอบในเชิงงบประมาณหรือทรัพยากรอะไร จากที่ใด ปฏิบัติในช่วงเวลาใด การคิดวางแผนร่วมกัน การคิดวางแผนร่วมกันเป็นการกระจายอำนาจ การตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่มที่ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันแต่ต้น การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนจึงจะเป็นไปได้อย่างดี

การวางแผนจะช่วยให้เกิดระบบการจัดการของประชาคมตำบล เพราะจะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่คิดร่วมกัน มีกระบวนการติดตามผล ประเมินผลการทำงานของกลุ่มประชาคมตำบล ซึ่งจะทำให้รู้ว่าปัญหาการทำงานกลุ่มอยู่ที่ใด ควรแก้อย่างไร จะทำให้ประชาคมตำบลมีความเข้มแข็งและปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้เกิดการพัฒนาของตำบล

(3) ร่วมปฏิบัติ

เป็นการรวมคนในกลุ่มต่างๆให้ทำงานร่วมกัน ตามแผนที่วางไว้ภายใต้จิตสำนึกที่จะแก้ปัญหาของตำบลเกิดขึ้นร่วมกัน ปฏิบัติร่วมกันเช่นนี้เป็นไปตามภารกิจที่แต่ละองค์กรรับผิดชอบตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ เช่น ถ้าเป็นการพัฒนาด้านการศึกษา อาจจะเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในเวลาปกติ หรือการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัย จะต้องดำเนินการในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร สื่อที่เน้นให้คนได้เรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวในตำบลของตน เพื่อเป็นการปลูกฝังให้คนรักท้องถิ่น มีจิตสำนึกร่วมกัน มีความรักท้องถิ่น

เป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นที่จะพัฒนาตำบล เป็นคนดีของสังคม และการปฏิบัติต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรอื่น ไม่ว่าจะเป็นวัด สถานพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ

(4) ร่วมติดตามผล ประเมินผล

การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานที่กลุ่มได้คิดปฏิบัติร่วมกันนั้น จะทำให้ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ทราบปัญหาและอุปสรรคเพื่อมาร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหา จะทำให้ประชาคมตำบลมีความเข้มแข็ง และปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาของตำบล

(5) ร่วมรับประโยชน์

ผลจากการที่ทุกคน ทุกองค์กรได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและเกิดผลตามที่ตั้งจุดประสงค์และเป้าหมายไว้ ทุกคนก็จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติร่วมกัน และทุกคนก็ต้องรักษาประโยชน์ที่ได้นี้ให้ได้รับตลอดไป

หากได้มีการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์ ย่อมไม่ยากที่จะเกิดประชาคมตำบล แต่สิ่งที่ยากคือ ทำอย่างไรให้เกิดกิจกรรมการรวมกลุ่มกันขององค์กรต่างๆ ให้ได้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างประชาคมตำบล ความสำเร็จของการรวมกลุ่มอย่างหนึ่ง คือการที่คนเสียผลประโยชน์ร่วมกันจะรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหานั้น ฉะนั้นจึงควรเริ่มต้นด้วยการจัดกิจกรรมให้คนในตำบลเห็นว่าจะเสียผลประโยชน์หากไม่รวมตัวกัน จึงต้องสร้างประเด็นมากๆ เพื่อให้คนได้เห็นว่าเป็นที่ควรริบแก้ไข (โกวิทย์, 2544 : 189 – 191)

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกเป็นหัวข้อ ดังนี้

5.1 บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล

จรัส (2539) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล สักยภาพและทางเลือกสู่อนาคต พบว่า สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ มีจุดเด่นคือ การมีโครงสร้างองค์กรที่เล็กและมีความยืดหยุ่นสูง มีบุคลากรซึ่งประกอบด้วยบุคคลในท้องถิ่นทั้งสิ้น มีการทำงานเป็นทีม มีความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อชุมชนของตนเองสูง ในด้านปัจจัยแวดล้อม มีหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจและองค์กรเอกชน (NGOs) ซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาชนบทและจัดบริการ พื้นฐานต่างๆ ซึ่งสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถประสานงานขอความช่วยเหลือและจัดกิจกรรมร่วมกันได้

ระดม (2541) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นในจังหวัดน่าน พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการบริหาร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นค่อนข้างน้อย แต่มีงบประมาณ มีโครงการจัดการทรัพยากรที่ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เช่น โครงการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ โครงการจัดตั้งป่าชุมชน เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มประชาคมตำบล กลุ่มองค์กรเอกชนที่มีบทบาทอย่างมากในปัจจุบัน ส่วนปัญหาและอุปสรรคของผู้บริหารอบต.ส่วนใหญ่เป็นปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้สนับสนุนโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล

เบญจกร (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายโอนงานด้านสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบว่า การจัดทำแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เป็นไปตามหลักการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โครงการแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับแผนพัฒนาตำบลด้านสิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนส่วนใหญ่จัดทำโดยปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ และไม่มีแผนการติดตามประเมินผลงาน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ความสนใจในบทบาทหน้าที่และนโยบายการถ่ายโอนงานสู่ท้องถิ่น แต่ยังวิตกด้านงบประมาณที่มีจำนวนน้อยมากและด้านความเหมาะสมด้านวิชาการ บุคลากร การบริหารจัดการที่ยังมีน้อย

ผจญ (2544) ได้ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานด้านการจัดการป่าไม้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ สำหรับระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ไม่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานแต่อย่างใด

5.2 ความสัมพันธ์ ความตระหนักของคนในชุมชนในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ

ชูศักดิ์ (2531) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในบริเวณลุ่มน้ำแม่ปิงตอนบน กรณีศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 93.3 มีความเห็นสนับสนุนกับแนวทางการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในลักษณะของป่าไม้ชุมชน (Community Forest) หรือป่าสังคม (Social Forest) ทั้งนี้เพราะว่า ประชากรต้องมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์และรักษาป่าไม้ ซึ่งมีอยู่ใกล้ชุมชนของตนเองมากกว่า

ที่จะเห็นคนที่อื่นมาลักลอบตัดหรือสัมปทานทำไม้ โดยที่ประชาชนเองได้แต่เฝ้าดูเฉยๆ เพราะไม่มีสิทธิและอำนาจหน้าที่

มนัส (2531) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการให้ความรู้ความเข้าใจระดับตำบลในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน พบว่า ประชาชนโดยทั่วไปมีความรู้พื้นฐานเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและให้ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติต่อชีวิตค่อนข้างดี มีความตระหนักในปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในท้องถิ่น และมีความพร้อมสูงในการมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหา

จักรพันธ์ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน พบว่า ทั้งเจ้าหน้าที่ผู้นำชุมชนและประชาชนต่างมีความตระหนักในปัญหาความรุนแรงและความเสื่อมโทรมในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมค่อนข้างดี เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับต่างตระหนักถึงความบกพร่องในด้านโครงสร้างขององค์กรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการประสานงานและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมต่างๆ ในเรื่องการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้กลุ่มผู้นำชุมชนรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า เขาควรจะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องดิน ป่าไม้มากยิ่งขึ้น

5.3 ค่านิยม วิสัยทัศน์ ความรู้และทัศนคติในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สมาน (2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมและวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของสมาชิกและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าค่านิยมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการบริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแสดงออกด้วยความสนใจ ความสำนึก ความต้องการ และการเรียนรู้ ในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงมาก ในส่วนวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการบริหารอยู่ในระดับสูงมากเช่นเดียวกัน

กิตติศักดิ์ (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสมาชิกอบต.ส่วนใหญ่เคยผ่านการฝึกอบรม/สัมมนา/ดูงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และเคยจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สมาชิกอบต.ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด สมาชิกอบต.ส่วนใหญ่ทราบว่า อบต.ที่ตนสังกัดอยู่มีนโยบายหรือโครงการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายหรือวางแผนโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สมาชิกอบต.ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์

ทรัพยากรป่าไม้ในระดับที่ดี และมีทัศนคติที่ดีมากต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ยกเว้นในประเด็นที่ไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับการจุดไฟเผาป่าเพื่อล่าสัตว์หรือหาอาหารป่า และหลังจากเผาไฟป่าแล้วเห็นถอบจะขึ้นได้ดี

5.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล

พวงทอง (2545) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนยังไม่ค่อยจะให้ความสนใจในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร เช่น ในเรื่องการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่นและการเข้าร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งอาจส่งให้การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

